

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (ELECTRONIC MONITORING : EM) ในชั้นศาล¹

ชนาภา ไชยจันทร์²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล ประเทศไทยได้มีการนำอุปกรณ์ชนิดนี้มาใช้ควบคุมผู้กระทำความผิดมาตั้งแต่ พ.ศ. 2556 โดยมีมาตรการในการนำอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้เพื่อควบคุมผู้ต้องโทษในขณะที่มีการคุมประพฤติ และการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในการกระทำความผิดบางประเภท เช่น การขับรถขณะเมาสุราหรือของมีเงินเมาอย่างอื่น การแข่งรถในทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้กระทำความผิดหากถูกคุมความประพฤติแล้วจะสามารถกลับตนเป็นคนดีแล้วจะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกและไม่ก่ออันตรายแก่สังคมอีก และหากผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้กระทำความผิดในกรณีที่มีการหลบหนีในระหว่างการปล่อยชั่วคราว การนำอุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด ความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล นั้นก็สามารถที่จะติดตามและนำตัวบุคคลนั้นมารับโทษได้โดยวิธีการอื่นที่เหมาะสมต่อไป นอกจากนั้นแล้วยังมีการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิดความผิด (Electronic Monitoring : EM) เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้ อีกทั้งยังนำมาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยในการกักขังแทนค่าปรับด้วย เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองผู้เสียหายให้ปลอดภัยจากการถูกทำร้าย รวมทั้งจำเลยที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ได้รับมาตรการผ่อนคลายเป็นระหว่างผลคำพิพากษา เพื่อช่วยแก้ไขปัญหานักโทษล้นเรือนจำ ส่งผลให้รัฐประหยัดและลดค่าใช้จ่ายในด้านงบประมาณที่ต้องดูแลผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งมักเป็นผู้กระทำความผิดเพียงเล็กน้อย ไม่สามารถที่จะชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลได้

กรณีทั้งหลายนี้เห็นว่า การใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (ELECTRONIC MONITORING : EM) ในชั้นศาล กับผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้กระทำความผิดนั้นย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนช่วยในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างสมบูรณ์อีกด้วย

ตามหลักของเจตนารมณ์ว่าด้วยเรื่องของสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และรองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 เป็นการพิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏ พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ เชื่อถือในผู้ร้องขอ ประกันหรือหลักประกัน และผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์หลบหนีหรือไม่ ศาลจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งให้ปล่อยชั่วคราวตามหลักสิทธิและเสรีภาพของมนุษยชน โดยเท่าเทียมกัน และตาม นโยบายของประธานศาลฎีกาได้มอบนโยบายแก่คณะผู้พิพากษา ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ตลอดจน คณะผู้พิพากษาสมทบและผู้ประนีประนอม โดยมุ่งเน้นเป้าหมายสูงสุด คือ การบริการประชาชนอย่างดี มี ประสิทธิภาพ ด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา พึง บริหารจัดการคดีให้เสร็จสิ้นโดยไม่ใช้เวลานานเกินสมควร เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของคู่ความทุกฝ่าย ไม่ให้เสียโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการทางศาล ตั้งแต่ชั้นฝากขัง ชั้นรับฟ้อง ชั้นพิจารณา ชั้นพิพากษา รวมถึงการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวที่ไม่ควรให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังโดยไม่จำเป็น ดังนั้น ในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาแรกคือ กฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องหาหรือ จำเลยที่สามารถหรือเป็นผู้มีสิทธิที่จะขอใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) โดยเด็ดขาดในประเด็นของเรื่องการกำหนดคุณสมบัติไว้สำหรับใช้พิจารณาว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ ได้กระทำความผิดขึ้นแล้ว กรณีใดบ้างให้เป็นผู้มีสิทธิหรือได้รับสิทธิในการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิดใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) นั้นได้ โดยอาศัยระเบียบการ กำหนดตามกฎหมาย วิชาการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ข้อ 3 หากผู้ต้องหาหรือจำเลยสมัครใจ และมีฐานะ ยากจนให้การใช้ดุลพินิจปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในแง่ของสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้ถือหลักแห่งความเป็นอิสระภาพเป็นสำคัญที่ต้องให้ความคุ้มครองสิทธิเพื่อประโยชน์ ต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิไว้ชัดเจนแต่ทั้งนี้แน่นอนล้วนแต่ยกเว้นให้เป็นอำนาจในการใช้ ดุลพินิจของศาลแต่เพียงผู้เดียวนั้น หากผู้กระทำความผิดนั้นเคยกระทำและกลับมากระทำความผิดซ้ำขึ้น ใหม่ ประกอบกับเคยมีประวัติการหลบหนีมาก่อนและอีกกรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ได้รับการติดอุปกรณ์ ใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ให้กับผู้ที่กระทำความผิดในคดีที่มี อัตราโทษเล็กน้อยหรือคดีลหุโทษนั้นก็ดี เพื่อหรือหลีกเลี่ยงการกักขังผู้กระทำความผิดในเรือนจำ เช่นเดียวกับกฎหมายของต่างประเทศ เช่นกรณีประเทศอังกฤษผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้ มาตรการชั่วคราวในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดได้ใช้มาตรการอื่นแทนการจำคุกระยะสั้นสำหรับ ผู้กระทำความผิดไม่รุนแรง โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง คือ ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ ผู้กระทำความผิดคดีเล็กน้อย หรือ กลุ่มจำเลยที่อยู่ระหว่างรอการพิจารณาคดีและกลุ่มที่ศาลตัดสินแล้วให้รอการลงโทษ โดยได้ใช้วิธี เช่น การเรียกค่าปรับ การให้ทำงานบริการสังคม การควบคุมตัวโดยจำกัดพื้นที่โดยใช้ใช้อุปกรณ์ควบคุม

ผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) แต่สำหรับประเทศไทยได้ใช้มาตรการจำคุกกระชั้นเป็นวิธีการคุมประพฤติ การพักการลงโทษ การนิรโทษกรรม การอภัยโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย

ประเด็นปัญหาที่สองกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำในคดีที่สามารถใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล แทนการชำระค่าปรับตามผลคำพิพากษาหรือถูกศาลสั่งให้คุมประพฤติ เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาคัดสินลงโทษแล้วโทษปรับในทางอาญาที่ผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับถือเป็นโทษทางอาญา ย่อมถือเป็นการเสื่อมเสียเกียรติยศและศักดิ์ศรีชื่อเสียงแก่ผู้ถูกปรับอยู่แล้ว โดยผู้ถูกลงโทษจะต้องเสียค่าปรับเป็นจำนวนเงินค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดต้องชำระตามผลคำพิพากษานั้นจะตกเป็นเงินของรัฐทันที หากเมื่อพิจารณาในการลงโทษปรับตามผลคำพิพากษาแล้วนั้น จำเลยคือผู้ที่ถูกศาลลงโทษและจะต้องปฏิบัติตามผลคำพิพากษาแล้วนั้น จำเลยคือผู้ต้องเสียค่าปรับเป็นจำนวนตามที่ศาลพิจารณาในความผิดนั้น ๆ จากการพิจารณาถึงหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรคสอง “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าบุคคลใดกระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” ตามหลักการนี้ ขอสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (PRESUMPTION OF INNOCENT) ซึ่งเป็นหลักประกันแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา ตามกระบวนการยุติธรรมของไทยที่นำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีไข่นักโทษเด็ดขาดไปคุมขัง ย่อมทำให้ถูกจำกัดเสรีภาพเพราะได้รับการปฏิบัติแบบนักโทษ การปล่อยตัวชั่วคราวสามารถลดความแออัดในเรือนจำและช่วยแก้ปัญหาหนักโทษล้นคุกได้เช่นกัน ส่วนการไม่ควบคุมตัวในชั้นลงโทษนั้นก็ขึ้นอยู่กับลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำแห่งคดีที่ศาลได้ตัดสินลงโทษว่าลงโทษแบบใด โดยหลักแล้วหากศาลตัดสินลงโทษจำคุก ผู้กระทำความผิดก็ต้องถูกควบคุมตัว ซึ่งโทษทางอาญาส่วนใหญ่มีโทษจำคุกรวมเกือบทั้งสิ้น แต่ก็มีที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุกแต่ให้รอลงอาญา หรือรอการกำหนดโทษ ซึ่งก็ถือเป็นมาตรการผ่อนคลายเป็นไม่ต้องควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้อีกต่อไปช่วยลดปัญหาผู้ต้องโทษล้นเรือนจำ

ประเด็นปัญหาที่สามกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาค่าทดแทนให้กับจำเลยที่ติดอุปกรณ์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง การที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาก็ยังถือได้ว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่หาใช่ตกเป็นจำเลยแล้วไม่นั้น กฎหมายควรที่จะมีบทบัญญัติให้สิทธิในการเยียวยาบรเทาชดใช้ความเสียหายแก่จำเลยไว้ด้วย โดยเป็นการกำหนดคดีที่ที่จำเลยควรจะได้รับหลังจากได้ทราบผลคำตัดสินของจำเลย ไม่ต้องมาขึ้นคำร้องขอรับค่าเยียวยาต่อศาลอีก หลังจากได้รับการชนะคดีของตน

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สามารถ หรือเป็นผู้มีสิทธิที่จะขอใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) เห็นควรมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สามารถหรือเป็นผู้มีสิทธิที่จะขอใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (ELECTRONIC MONITORING) โดยชัดเจนและเด็ดขาด การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้กระทำความผิดเป็นวิธีการลงโทษวิธีหนึ่ง ดังนั้นการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล ในระหว่างการปล่อยชั่วคราว จึงเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย เนื่องจากในระหว่างการปล่อยชั่วคราวนั้นยังไม่ได้มีการพิสูจน์ว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหา ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาลกับผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว นำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยให้กำหนดหลักเกณฑ์ในการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล หรือใช้อุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวว่า จะสามารถนำมาใช้ได้ต่อเมื่อผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวยินยอม แต่หากผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นเยาวชนที่มีอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ แม้ว่าผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวยินยอมก็ไม่สามารถที่จะนำมาใช้ให้ได้ แต่หากผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวนั้นมีพฤติการณ์ที่อาจจะเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุอันสมควรประการอื่น เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา เห็นว่า หากต้องใช้ใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล จากการปล่อยตัวชั่วคราว คำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ และผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิ เพื่อประกอบการวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวด้วย ในการอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวนั้น เจ้าพนักงานหรือศาลสามารถกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อปกป้องภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยผู้พิพากษาจะต้องมีดุลยพินิจเพื่อประกอบการพิจารณาจากความชั่วร้ายของจิตใจผู้กระทำความผิดของบุคคลเป็นสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อประกอบการตัดสินใจที่จะพิจารณาว่า มีคุณสมบัติที่เห็นสมควรที่จะให้โอกาสกับผู้กระทำความผิดนั้นใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) กฎหมายควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ และคุณสมบัติให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีสิทธิในการขอใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) เพื่อให้เป็นมาตรการที่ชัดเจนโดยเคร่งครัดกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยคดีประเภทใดบ้างที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ได้ ซึ่งกำหนดเป็นหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่แน่นอน โดยหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์ที่ทำให้

ศาลมั่นใจว่าจะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก รวมทั้งการพิจารณาถึงความเหมาะสมแก่ความร้ายแรงของข้อหาและฐานความผิดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในการที่จะให้สิทธิและเสรีภาพเพื่อเป็นอิสรภาพแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอีกครั้งหนึ่ง

2. กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำในคดีที่สามารถใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในชั้นศาล แทนการชำระค่าปรับตามผลคำพิพากษาหรืออุทธรณ์คำสั่งให้คุมประพฤติ เห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับกรณีจำเลยที่ใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (ELECTRONIC MONITORING) หลังศาลมีคำพิพากษาแล้ว ควรที่จะให้มีกฎหมายกำหนดเป็นข้อบังคับให้มีการใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ให้แก่จำเลยได้ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมถึงคดีลหุโทษ กฎหมายควรมีการแก้ไขให้ใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิดเพื่อหักเงินแทนค่าปรับตามผลคำพิพากษากรณีคดีมีอัตราโทษจำคุกหรือกักขังขั้นต่ำหรือคดีลหุโทษเมื่อจำเลยได้ทราบผลคำพิพากษาแล้ว และศาลได้ลงโทษปรับตามคำพิพากษาแล้วจำเลยนั้นไม่มีเงินชำระค่าปรับ กฎหมายสามารถออกข้อกำหนดบังคับใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ให้แก่จำเลยได้โดยไม่ต้องรอให้จำเลยไปยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งใช้ด้วยตนเองหรือยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นระหว่างอุทธรณ์เพื่อออกไปหาเงินมาชำระค่าปรับต่อศาลอีก ควรที่จะมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ใช้บังคับจำเลยได้ทันที และสามารถที่จะคำนวณหักค่าปรับตามผลคำพิพากษานั้นตามจำนวนวันที่จำเลยได้ใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) นี้ กรณีสามารถที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคดีต้องขังล้นเรือนจำซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ ที่ทำให้วัตถุประสงค์ของการลงโทษมักจะมุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟูจำเลยหรือผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกและกลับตนเป็นพลเมืองที่ดีคืนสู่สังคมได้อย่างแท้จริง และไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลได้การนำมาตรการลงโทษจำคุกจำคุกในเรือนจำระยะสั้นมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดครั้งแรก การกระทำความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง หรือคดีที่มีอัตราโทษลหุโทษ หรือการกระทำที่ได้กระทำโดยพลาดไป ก่อนให้เกิดผลเสียทั้งต่อตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้กระทำความผิดเองและสังคมมากกว่าผลดีเสียอีก ซึ่งทำให้ผู้ต้องโทษจำคุกถูกปฏิเสธจากสังคมภายนอก และกลับมากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกจนกลายเป็นอาชญากรโดยสมบูรณ์แบบได้ อีกทั้งรัฐจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมถึงจัดให้มีการสร้างเรือนจำแห่งใหม่เพิ่มขึ้นเพื่อต้องการที่จะรองรับผู้ต้องโทษจำคุกเพิ่มจำนวนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการนำมาตรการในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ เช่น การไม่ฟ้องคดีโดยมีเงื่อนไข การทำงานบริการสังคม และการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) มาใช้แทนการใช้เรือนจำเป็นที่ควบคุมกักขังจำเลยหรือผู้กระทำความผิดบางประเภทอีกด้วย

3. กฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาค่าทดแทนให้กับจำเลยที่ติดอุปกรณ์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring : EM) ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง เห็นควรให้แก้ไขกฎหมาย

เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินในอัตราที่เหมาะสมในการเยียวยาค่าทดแทนที่แน่นอนให้แก่จำเลยตามโทษหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้อง ควรที่จะมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนให้แก่จำเลยหลังมีคำพิพากษายกฟ้องโดยทันที โดยที่จำเลยไม่ต้องเสียเวลาไปยื่นคำร้องขอให้ศาลไต่สวนคำร้องเรียกค่าทดแทนเอาจากศาลอีกครั้งภายหลังจากการที่ทราบผลคดีว่า ยกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้ว การใช้ดุลยพินิจของศาลในการสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยให้พ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาล ตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือขังเป็นเวลานานเกินความจำเป็นในระหว่างการสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดี เพราะหากไม่จำเป็นต้องควบคุมหรือขังจำเลยไว้ควรจะปล่อยไปตามหลักการที่สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ามีความผิด การปล่อยชั่วคราวกฎหมายกำหนดให้เป็นดุลยพินิจของผู้พิพากษาในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว การใช้ดุลยพินิจของผู้พิพากษานั้น แต่ละบุคคลย่อมใช้ดุลยพินิจแตกต่างกันตามเหตุและปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล โดยมีบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจไว้ในการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เอกสารอ้างอิง

- นิพนธ์ ใจสำราญ. (2558) การปล่อยชั่วคราว: มาตรการผ่อนคลายการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการดำเนินคดีในศาลยุติธรรมไทย. รายงานการอบรมหลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
หน้า 4
- คณิต ณ นคร. (2551). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
หน้า 56